

Saksframlegg

Sakstittel:	KS2 rapporten – hovedfunn og videre arbeid med anbefalinger
Saksnummer:	Sak 7 2019
Dato for behandling:	28.01.2019
Saksbehandler	SVV/prosjektgruppa

Kort om saken	Kvalitetssikring (KS2) av prosjektet Tenk Tromsø ble gjennomført av Metier OEC AS og Møreforskning Molde AS (heretter omtalt om EKS) i perioden fra august til oktober 2018. Rapport til Finansdepartementet og Samferdselsdepartementet ble levert november 2018. Hovedfunn ble referert til styringsgruppa for Tenk Tromsø 6 desember, og rapporten i sin helhet ble sendt ut i etterkant av møtet. Denne saken omhandler prosjektgruppas forslag til hvordan vi kan jobbe videre med rapportens anbefalinger.
Forslag til vedtak	Styringsgruppa ber prosjektgruppa følge opp tiltakene som beskrevet under EKS hovedanbefalinger.

Bakgrunn	<p>For å sørge for en mest mulig effektiv bruk av fellesskapets ressurser skal statlige investeringsprosjekter med antatt kostnad over 750 millioner kroner gjennomgå ekstern kvalitetssikring før prosjektet eventuelt legges fram for Stortinget.</p> <p>Målet med ordningen som ble innført i år 2000 (KS2) og senere utvidet i 2005 (KS1) er å sørge for at prosjektene er tilstrekkelig utredet og at beslutningstakerne har all nødvendig informasjon når de skal fatte beslutninger om statlige investeringer. KS2 skal vurdere om planleggingen og kostnadene for det valgte alternativet er realistisk. KS2 konsulent for Tenk Tromsø ble berammet med følgende oppdrag og mandat:</p> <p>Avropet gjelder kvalitetssikring av styringsunderlag og kostnadsoverslag for valgt prosjektalternativ (KS2) for Tenk Tromsø.</p> <p>Det skal foretas en kvalitetssikring av utbyggingstiltak og finansieringsplan etter mønster for bypakker på KS2-nivå. Dette inkluderer:</p> <ul style="list-style-type: none"> – En vurdering av trafikkgrunnlaget og de elementer i finansieringsplanen som er relatert til trafikkgrunnlaget – En vurdering av finansieringsevnen for pakken – En vurdering av det totale kostnadsanslaget for hovedelementene i pakken basert på gjeldende plangrunnlag – En vurdering av samlet usikkerhet, gjennomføringsplan og porteføljestyring – En overordnet vurdering av om Tenk Tromsø er i tråd med konseptvalget for pakken. <p>Store prosjekt som rv. 862 Tverrforbindelsen i tunnel vil få en egen KS2 prosess.</p> <p>Arbeidet ble gjennomført august – oktober. Prosjektgruppen for Tenk Tromsø ved prosjektleder har vært med på oppstartsmøte i august samt møte i oktober der konsulenten presenterte hovedfunn. Prosjektgruppen har vært med på felles arbeidsdager med KS2 konsulenten i september, samt at prosjektet har levert en rekke underlagsdokument.</p> <p>Rapporten gir anbefalinger som inngår som et grunnlag for den videre prosess med stortingsproposisjon og byvekstforhandlinger.</p>
-----------------	---

	<p>Prosjektgruppa har gjennomgått hovedfunn og foreslår ulike tiltak for å følge opp anbefalingene, og ser samtidig at det er løftet fram flere problemstillinger som må drøftes mellom partene og i styringsgruppa for Tenk Tromsø.</p>
Mål	<p>Anbefalinger fra EKS vil, ved å følge de opp, være en styrke for samarbeidsprosjektet Tenk Tromsø.</p>
Sentrale punkt til drøfting og forslag til tiltak	<p>KS2 rapporten oppsummerer følgende som sine hovedanbefalinger i åtte punkter (KS2 rapporten side 3). Prosjektgruppa har gjennomgått alle punktene og foreslår følgende tiltak under hvert av punktene:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. EKS anbefaling: For å kunne nå nullvekstmålet bør det vurderes iverksatt ytterligere virkemidler, som bidrar til ønskede effekter. Dette kan innbefatter noe høyere bompengesatser, ytterligere føringer i arealpolitikken og økt stimulering av tiltak som øker kollektivandel, andel gående og syklende. <p><u>Prosjektgruppas forslag til tiltak:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vil bli drøftet i forhandlingene og videre i styringsgruppen og med og mellom partene. • Prosjektgruppa må jobbe med å oppnå god måloppnåelse gjennom: <ul style="list-style-type: none"> – Føringer og tydeliggjøring av mål i prosjektbestillinger – Gå dypere inn i materien for å forstå/finne avvik – Være tydelig på prioriteringer – Fokus på finne virkninger av tiltakene, evaluere og bygge kunnskap <ol style="list-style-type: none"> 2. EKS anbefaling: Den prioriterte porteføljen i Tenk Tromsø bør gjennomgås og tilpasses et lavere forventet inntektsnivå og høyere forventede kostnader iht. denne rapportens påpekninger. <p><u>Prosjektgruppas forslag til tiltak:</u></p> <p>a) Lavere inntektsnivå: Mindre mva (370 mill) (KS2 konsulent) → justert fra 1120 til 800 i St.prop. Usikkerhet rundt kommunale og fylkeskommunale bidrag → bidrag fastsettes/forpliktes gjennom byvekstforhandlinger. Det er flere poster det er usikkerhet rundt som vil bli avklart i forhandlingene.</p> <p>b) Høyere forventede kostnader Kostnader portefølje er av KS2 konsulent vurdert til ca 500 mill mer enn TT Samlet avvik inntekter og kostnader er vurdert til 640 mill</p> <p>Forslag til tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppjustere forventede kostnader → avsetter mer til usikkerhet. Etablere P50 – P85 for porteføljen i den første perioden (revidere behov for planlegging). - Etablere rutiner for økonomisk oppfølging av porteføljen (krav, beslutninger, fullmakter o.l) - Ta ut prosjekter/reducere porteføljen - Sikre mer midler inn gjennom eks. byvekstforhandlinger - Ha en lengre avtaleperiode (5 års opsjon) <ol style="list-style-type: none"> 3. EKS anbefaling: Angitte netto bompenginntekter i Tenk Tromsø i perioden 2019–2033, ca. 3.3 mrd kroner, kan legges til grunn som forventede bompenginntekter. <p><u>Prosjektgruppas forslag til tiltak:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Stemmer godt med TT beregninger – ingen behov for tiltak

4. EKS anbefaling: Finansieringsplanen bør tilpasses i samsvar med det reduserte inntektsgrunnlaget og den tilhørende usikkerhet, som det er vist til i denne rapporten.

Prosjektgruppas forslag til tiltak:

- Ta opp/drøfte med VD eventuelle justeringer som følge av KS2 rapport
- Prosjektet rapporterer funn, konsekvenser og mulige valg til styringsgruppa
- Byvekstforhandlingen vil også lukke en mer endelig finansiering av Tenk Tromsø

5. EKS anbefaling: Det bør arbeides systematisk videre med usikkerhetsstyring av porteføljen, både for kostnads- og inntektssiden.

Prosjektgruppas forslag til tiltak:

- Prosjektgruppa har påbegynt prosessen med usikkerhetsstyring som verktøy for Tenk Tromsø. Matrise på overordnet nivå er etablert.
- Prosjektgruppa har gitt oppgaver til hver etat og vil legge inn resultat i felles matrise, plukke ut de viktigste fokusområder og lage tiltak for hvert område. Fokusliste vil jevnlig tas opp på prosjektgruppemøter.
- Usikkerhetsstyring kostnadsside av porteføljen:
 - Etablere rutiner økonomioppfølging, styrke anslagskapasiteten, gjennomføre flere anslag på alle faser
- Usikkerhetsstyring inntektssiden
 - Etablere rutiner for årlig prognosestilling mva fra fylke og kommune, må inngå som en del av budsjettarbeid og startes tidlig

6. EKS anbefaling. Det bør etableres en robust forhåndsdefinert struktur for beslutningstaking og styring av prosjektporteføljen. Dette vil ha betydning når krevende prioriteringer mellom tiltak skal gjøres av involverte aktører i organiseringen etter at byvekststevne er inngått.

Prosjektgruppas forslag til tiltak:

- Egen sak om organisering og styring fremmet for styringsgruppen 6 desember, prosjektgruppen jobber med oppfølging av vedtak i styringsgruppen.

7. Eks anbefaling: De mest lønnsomme/minst ulønnsomme tiltakene bør gjennomføres først.

Prosjektgruppas forslag til tiltak.

- Nullvekstmålet overordnet mål.
- Vurderinger av effekt, lønnsomhet og bidrag til måloppnåelse må gjøres før tiltaket starter opp.
- Vil være politiske valg å endelig beslutte sammensetning i portefølje.
- Pakke flere prosjekt i en «pakke entrepriser» – kontrakts strategi

8. EKS anbefaling: Bompengerekruteringen bør ikke avsluttes etter 15 år. Opsjonen på ytterligere 5 år bør utløses. Dette vil gi høyere inntekter som kan finansiere flere tiltak og skyve på tidspunktet da negative effekter av fjernede bompenger inntreffer.

Prosjektgruppas forslag til tiltak:

- Må vurderes og besluttes politisk.

Videre saksgang	Prosjektgruppa følger opp tiltakene under hvert punkt og rapporterer til styringsgruppen.
Ansvar for oppfølging	Prosjektgruppa